

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 062-2631 din 13.05.2020

La nr. 18-23-3919 din 12.05.2020

Ministerul Educației, Culturii și
Cercetării

copie: Cancelaria de Stat

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege privind anularea examenelor naționale de absolvire a programelor de studii în învățământul general, sesiunea de examene 2020 .

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Ruslan FLOCEA

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO20/6497 din 13.05.2020

la proiectul de lege privind anularea examenelor naționale de absolvire a programelor de studii în învățământul general, sesiunea de examene 2020

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Potrivit art.12 alin.(2) al legii, "*Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice."* Mai mult ca

atât, art.11 alin.(2²) al aceleiași legi prevede că „Anunțul privind organizarea consultărilor publice și materialele aferente sunt făcute publice cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de definitivarea proiectului de decizie”.

Cu referire la proiectul de lege, autorul nu a respectat etapele asigurării transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008. Astfel, atât normele elaborate, cât și nota informativă nu se regăsesc pe pagina web a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării (data verificării: 12.05.2020).

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative „Elaborarea și adoptarea prezentului proiect privind anularea examenelor naționale de absolvire a programelor de studii în învățământul general, sesiunea de examene 2020, este determinată de situația epidemiologică urmare a răspândirii infecției COVID-19 și efectele acesteia asupra organizării procesului educațional”.

În urma expertizei efectuate se constată că prevederile proiectului servesc scopul declarat de către autor în nota informativă.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele de securitate și protecție a vieții și sănătății elevilor din învățământul general și a cadrelor didactice ce urmau să fie implicate în desfășurarea examenelor din învățământul general, sesiunea 2020, ceea ce corespunde interesului public.

Totodată, prevederile care stabilesc că:

- restanțierii din anii precedenți,
- persoanele care au finalizat programa de liceu în instituțiile de învățământ superior, care s-au înscris pentru a susține examenul în sesiunea de examene 2020,
- persoanele care au solicitat susținerea examenului de bacalaureat în regim de externat, vor putea susține examenul în următoarea sesiune, în condițiile stabilite de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (a se vedea Art.I alin.(4) din proiect) riscă să prejudicieze interesele acestor categorii enumerate din considerentul privirii de dreptul de a susține examenul de bacalaureat în sesiunea 2020 și respectiv înscrierii într-o instituție de învățământ superior. Prin urmare, se recomandă identificarea unui mecanism care ar asigura posibilitatea tuturor persoanelor (care s-au înscris pentru a susține examenul de bacalaureat, în sesiunea 2020) să susțină totuși probele de bacalaureat astfel, pentru a se garanta condiții egale de acces la studiile superioare de învățământ.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Nota informativă stabilește necesitatea și temeiul elaborării proiectului, prezintă argumentarea de rigoare și analizează principalele prevederi cu evidențierea elementelor noi aduse în legislația națională, în conformitate cu prevederile art.30 al Legii nr.100/2017 privind actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”.

Reieșind din argumentele expuse de autor în nota informativă, cât și din prevederile proiectului, se constată că implementarea acestuia nu presupune cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat. În acest sens, nota informativă stipulează că „*Implementarea proiectului nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat*”.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative "*textului proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus în limbă simplă, clară și concisă, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu stabilește careva atribuții și responsabilități Ministerului Educației, Culturii și Cercetării. Totodată, din normele propuse reiese că ministerul va monitoriza situația epidemiologică din stat și în cazul în care dispar riscurile de infectare cu COVID-19 va organiza sesiunea de bacalaureat pentru categoriile de tineri și persoane specificate la Art.I alin.(4) din proiect, întru garantarea intereselor legale a acestora de a accede în instituțiile de învățământ superior.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a

Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și propune anularea examenelor naționale de absolvire a programelor de studii în învățământul general, sesiunea de examene 2020, în scopul protecției vieții și sănătății elevilor din învățământul general și al cadrelor didactice.

Analizând proiectul supus expertizei s-a constatat că autorul nu a respectat cerințele legale privind asigurarea transparenței în procesul decizional.

Prevederile proiectului corespund cu scopul declarat de către autor în nota de argumentare.

Deși, în proiectul de lege supus expertizei nu au fost identificați careva factori și riscuri de corupție în partea specială, totuși, este important de atenționat asupra faptului că unele prevederi (în speță: care stabilesc că restanțierii din anii precedenți, persoanele care a persoanele care au finalizat programa de liceu în instituțiile de învățământ superior, care s-au înscris pentru a susține examenul în sesiunea de examene 2020 și persoanele care au solicitat susținerea examenului de bacalaureat în regim de externat, vor putea susține examenul în următoarea sesiune, în condițiile stabilite de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării), riscă să prejudicieze interesele acestor categorii enumerate din considerentul privării de dreptul de a susține examenul de bacalaureat în sesiunea 2020 și respectiv înscrierii într-o instituție de învățământ superior. Prin urmare, se recomandă identificarea unui mecanism care ar asigura posibilitatea tuturor persoanelor (care s-au înscris pentru a susține examenul de bacalaureat, în sesiunea 2020) să susțină totuși probele de bacalaureat astfel, pentru a se garanta condiții egale de accesare la studiile superioare de învățământ.

13.05.2020

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina DIACENCO , Inspector principal